

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
97-00-288	19-08-2014

ДО
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

На 25 септември трябва да се проведе избор на председател на Върховния касационен съд (ВКС). Съществена част от процедурата, предхождаща избора, е събирането на информация и извършването на проверка на професионалните, нравствени и етични качества на кандидатите. Както неведнъж сме имали възможност да заявим, изборът на председател на ВКС носи особена тежест за цялата съдебна система. Председателят на ВКС е един от „тримата големи“ в съдебната власт, има мандат от 7 години, а съдът, който оглавява, осъществява върховен надзор и е отговорен за еднаквото прилагане на законите от всички съдилища.

В хода на проекта „Инициатива за прозрачни съдебни назначения“, БИПИ наблюдава работата на Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи (КПА) и Комисия „Професионална етика и превенция на корупцията“ (КПЕПК) при ВСС. Правилата¹, по които ще се състои избора на председател на ВКС, предвиждат КПЕПК да предостави мотивирано становище за притежаваните нравствени качества на всеки кандидат в съответствие с изискванията на чл. 170, ал. 4 от Закона за съдебната власт: *за административен ръководител на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд и за главен прокурор се назначава лице, което има високи професионални и нравствени качества и отговаря на изискванията за стаж по чл. 164, ал. 7.*

В хода на процедурата по избор на административни ръководители на органите на съдебната власт, съгласно там действащите правила², също се предвижда извършването на проверки за наличието на високи професионални и нравствени качества на кандидатите. Данните и констатациите за техните присъствие или липса се обобщават в нарочни становища на КПЕПК, които се публикуват на сайта на ВСС за

¹ Правила за избор на председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд и главен прокурор, приети с Решение на ВСС по Протокол № 48 от 08.11.2012 г. и изм. и доп. с Решение на ВСС по Протокол № 32 от 10.07.2014 г.

² Правила за избор на административни ръководители на органите на съдебната власт по чл. 167, ал. 1, т. 2 - 4 от Закона за съдебната власт, приети с решение на ВСС по Протокол № 10 от 14.03.2013 г.; доп. с решение на ВСС по Протокол № 11 от 12.03.2014 г.; изм. и доп. с решение на ВСС по Протокол № 26 от 19.06.2014 г.

всеки отделен кандидат за ръководна длъжност в системата. Прави впечатление, че становищата следват еднотипен формат, в който нередко присъстват и се повтарят шаблонни фрази³, които не носят реална и ценна информация за магистрата. Това, от своя страна, обезсмисля крайния продукт и усилията, вложени в процеса на неговото създаване. Нещо повече, реалните качества и постижения на един кандидат остават забулени в заготовката, която се продуцира отново и отново без да отчита действителните му компетенции и поведение.

Именно сега, при избора на председател на ВКС, е важно КПЕПК и КПА да завишат стандарта на проверка на професионалните, морални и етични качества на кандидатите за председател на ВКС. Смятаме, че един завишен стандарт следва да включва:

- пълни проверки на всички факти и обстоятелства, които будят или биха могли да предизвикат съмнения в техните качества и професионализъм;

- изследване на начина, по който кандидатите упражняват съдийската професия по отношение на неотклонност, почтеност, отстояване на независимост и безпристрастност;

- изследване на темперамента на кандидатите по отношение на поведение в зала и във взаимоотношения с колеги, страни, адвокати, съдебни служители;

- проверка на уменията за комуникация и взаимодействие както вътре в системата, така и с медии и граждани;

- проверка на характера на кандидата, с оглед предпоставки за поддаване на натиск (вътрешен и външен), демонстрирана до момента (при наличие на случаи) съпротива при опит за накърняване на независимостта на съда и готовност за демонстриране на такава за в бъдеще;

- проверка на качествата на кандидатите по отношение на тяхната обществена чувствителност, откритост, честност и отдаденост на правосъдието и установяване върховенството на правото;

- проверка на уменията и познанията не само в областта на българското право, но и на европейското законодателство; умения за задълбочен анализ и автентичен интерес към правни изследвания.

Извършването на тези проверки следва да се осъществи чрез събиране, обработване и анализиране на цялата налична информация от всички публични

³ Тази практика бе отразена и в медиите, вж. напр. статията „Copy paste етика“ от 7 март 2014 г. http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2014/03/07/2256896_copy_paste_etika/

регистри и източници. Елиминирането на всякакви съмнения относно качествата на кандидатите, следва да обхване и проверяването на всяка медийна и друга информация за тях. При необходимост е добре на този етап да се проведат и неанонимни разговори с колеги, представители на адвокатурата и съдебни служители. Така ще се постави начало на една конструктивна практика, която добросъвестно ще стимулира всички заинтересовани страни да споделят своите мнения и позиции в хода на процедурата. Ролята на ВСС на този етап е нужно да бъде проактивна, като самият ВСС търси мнения, становища и информация.

Надяваме се, ВСС да вземе под внимание нашето становище и предложения и да подходи с необходимите отговорност, професионализъм и прилежност при извършването на проверките.

Председателят на ВКС трябва да бъде не само гарант за независимост, авторитет и професионализъм, но и безупречен съдия и гражданин, достоен модел за подражание. Дали това ще се получи, зависи в много голяма степен и от качеството на проверките, които ВСС ще осъществи.

Дата: 19.08.2014 г.

С уважение:

Биляна Гяурова-Вегертседер
Фондация БИПИ